

10 неща, които трябва да знаете за Лисабонския договор

Договорът от Лисабон е подписан през декември 2007 и влиза в сила на 1 декември 2009. Договорът променя съществено начина, по който функционира Европейският съюз, като довежда до успешен край сложните преговори между страните-членки, преминали през неуспех на идеята за европейска конституция. Българският парламент ратифицира договора на 21 март 2008.

По-долу са изброени десет неща, които всеки български юрист трябва да знае за Лисабонския договор

1. Договор за изменение

Подобно на договорите от Маастрихт, Амстердам и Ница, Договорът от Лисабон използва същия правен похват и изменя предишните договори на ЕС. Договорът изменя двата основни договора на ЕС - Договора за Европейския съюз и Договора за създаване на Европейската общност, като вторият се преименува на Договор за функционирането на Европейския съюз.

2. Право на Съюза

Лисабонският договор премахва двойствеността ЕО / ЕС. Занапред ще има само една фигура - Европейският съюз, който става правопреемник на Европейската общност (Европейските общности). Общностното право вече ще се нарича „право на Съюза“. Евратом (Европейската общност за атомна енергия) продължава да съществува паралелно на ЕС.

3. Европейският парламент става истински законодателен орган

Европейският парламент има нови правомощия във връзка със законодателството

на Съюза. Процедурата за съвместно вземане на решения със Съвета значително се разширява, в резултат на което Парламентът придобива реална законодателна власт в почти всички области.

4. Двойно мнозинство в Съвета

От сега нататък само най-чувствителните области (данъци, социални осигуровки, граждански права, езици, места на институциите и главните насоки на политиките на външните работи, сигурността и отбраната) ще бъдат решавани с единодушие в Съвета. По отношение на останалите области (включително правосъдие и вътрешни работи) се преминава към квалифицирано мнозинство.

От 2014 г. Съветът ще приема голяма част от актовете с двойно квалифицирано мнозинство: за да бъде одобрен, актът трябва да бъде подкрепен от най-малко 55 % от членовете на Съвета, което включва най-малко петнадесет членове, и представляващи държави-членки, които обхващат население не по-малко от 65 % от населението на Съюза.

Цветкова, Бебов и съдружници

Адвокатско дружество

5. По-ясно Разпределение на компетентностите между Съюза и страните членки

Договорът от Лисабон ясно посочва кой е оправомощен да действа във всяка сфера, като се определят три категории компетентности. В определени сфери единствено Съюзът ще има право да приема закони (изключителна компетентност); Съюзът и страните членки ще си поделят правото да приемат закони в други области (споделена компетентност); По отношение на третата категория Съюзът само подкрепя и координира действията на страните членки.

6. Нови права на националните парламенти

Националните парламенти ще имат съществена роля в законодателната процедура. Те ще имат право да възразят срещу проект на законодателен акт, ако считат че проектът не е съобразен с принципа за субсидиарност. В този случай Комисията е задължена да го преразгледа. Европейският парламент и Съветът ще решат дали законодателната процедура да продължи, ако мнозинството от националните парламенти възрази срещу акт – предмет на съвместно приемане. При противоречие с принципа на субсидиарност националните парламенти ще имат право и да оспорят законодателен акт пред Европейския съд.

7. Делегирани актове на Комисията

Предвижда се възможност законодателен акт да делегира на Комисията правомо-

щието да приема незаконодателни актове от общ характер, които допълват или изменят определени несъществени елементи от законодателния акт. Последният определя изрично условията, при които се осъществява делегирането.

8. Унифицирана защита на интелектуалната собственост в Съюза

Съгласно договора Европейският парламент и Съветът трябва да установят мерки за създаване на европейски права на интелектуална собственост (търговски марки, дизайни, патенти, авторски права) с цел гарантиране на единна защита на тези права в Съюза, като бъде въведен централизиран режим за даване на защита в рамките на Съюза. Езиковите режими на европейските права на интелектуална собственост ще бъдат установени от Съвета.

9. Хартата за основните права

По силата на Договора от Лисабон Съюзът ще зачита правата, свободите и принципите, определени в Хартата на основните права, която ще има същата юридическа сила, каквато имат Договорите.

10. Право на инициатива

Един милион граждани на Съюза могат да поискат Комисията да представи подходящо предложение, в рамките на правомощията ѝ, по въпроси, за които тези граждани считат, че е необходим юридически акт на Съюза.

....и един любопитен факт

Независимо че названието евро е прието от страните-членки през 1995 г. в Мадрид и валутата е пусната в обръщение през 2002 г., еврото става официална валута на ЕС по силата на Лисабонския договор, като заменя в договорите „европейската валутна единица“ – еку.

Калин Бонев

Адвокатско дружество
„Цветкова, Бебов и съдружници“
Бул. „Мария Луиза“ 9-11, ет. 7
София 1000, България
Телефон +359 2 9355 100
Факс +359 2 9355 166
www.landwellglobal.com/bg

Материалът в този бюлетин има единствено информационен характер. Той е кратък по необходимост, поради което никакви действия не би трябвало да се предприемат единствено въз основа на изложената в него информация.

© 2010 Адвокатско дружество „Цветкова, Бебов и съдружници“. Всички права запазени.